

اولویت بندی سرمایه گذاری در فعالیت های معدنی در راستای اهداف اقتصاد مقاومتی

پریسا یعقوبی منظری - مهدی رضائی

۱ عضو هیأت علمی مؤسسه مطالعات و پژوهش های بازرگانی - pyaghobi@gmail.com

۲ عضو هیأت علمی مؤسسه مطالعات و پژوهش های بازرگانی - mehdirezai@gmail.com

چکیده

نیروی جوان در کشور ما، توسعه تولید و اشتغال جایگاه بسیار ویژه ای دارد.

اقتصاد مقاومتی به معنای شناسایی حوزه های آسیب پذیر در شرایط بحران می باشد و در معنای عمومی تر، کاهش وابستگی ها و تاکید روی مزیت های تولید داخل و تلاش برای خودکفایی است تا بتواند در برابر ضربات اقتصادی تحریم ها و توطئه های گوناگون اقتصادی نظام استکبار مقاومت کرده و توسعه و پیشرفت خود را ادامه دهد [۱]. در این راستا استفاده از فناوری و تکنولوژی های جدید در امر تولید و اقتصاد می تواند راهکاری برای دستیابی به اهداف اقتصاد مقاومتی باشد. این اقتصاد با وقوع تحولات علمی و تحقیقاتی، دگرگونی عمیقی در عرصه رشد و تولید اقتصادی ایفا می کند. اقتصاد مبتنی بر علم و دانش موجب رشد و توسعه پایدار جامعه و در نهایت تحقق اقتصاد مقاومتی می شود [۲].

اقتصاد مقاومتی نقطه مقابل اقتصاد ریاضتی است؛ بدین معنا که در اقتصاد ریاضتی، دولت ها برای کاهش هزینه ها و رفع کسری بودجه، به کاهش و یا حذف ارائه برخی خدمات و مزایای عمومی دست می زنند. این طرح که به منظور مقابله با کسری بودجه توسط برخی دولت ها انجام می شود، گاهی اوقات به افزایش میزان مالیات و افزایش دریافت وام ها و کمک های مالی خارجی می انجامد [۳].

اما در رویکرد اقتصاد مقاومتی، دولت در پی "اقتصاد ایده آلی" است که بتواند کشور را به اهداف برنامه پنجم توسعه و جایگاه اقتصاد اول منطقه برساند. اقتصاد مقاومتی شامل سه حوزه کارآفرینی، ریسک پذیری و نوآوری می شود [۲]. بر اساس این سه حوزه، فناوری و تکنولوژی از شرایط لازم برای تحقق اقتصاد مقاومتی می باشد و نیروهای متخصص و کارآمد، سرمایه گذاری در تحقیق و توسعه و در خرید یا تحصیل نرم افزارهای رایانه ای نقش به سزایی را در پیاده سازی اقتصاد مقاومتی خواهند داشت. از جمله شرایط و الزامات اقتصاد مقاومتی می توان به موارد زیر اشاره کرد:

- ✓ استفاده از همه ظرفیت های دولتی و مردمی؛
- ✓ تحول در شرایط اقتصاد از طریق اجرای سیاست های اصل ۴۴؛
- ✓ توانمندسازی بخش خصوصی؛
- ✓ بنیان گذاری کارهای اقتصادی بر پایه دانش و تبدیل شدن اقتصاد دانش بنیان به وجه غالب اقتصاد کشور؛
- ✓ حمایت از تولید ملی؛

هدف اصلی این مقاله، شناسایی و رتبه بندی فعالیت های معدنی جهت سرمایه گذاری است تا بتوان بدین وسیله با شناسایی معادن با بازدهی بالاتر، ضمن ایجاد ارزش افزوده بیشتر، در راستای اهداف اقتصاد مقاومتی نیز گام برداشته و به تولید و اشتغال بیشتر در این بخش دست یافت. روش اولویت بندی معادن در این مقاله دو روش تاپسیس و موریس می باشد. در نهایت براساس آزمون های انجام شده روش موریس بعنوان روش بهتر انتخاب شد. نتایج نشان دادند که معادن ایران برای سرمایه گذاری به سه خوشه قابل طبقه بندی هستند. خوشه اول ضمن آن که می تواند با سرمایه گذاری بیشتر، ارزش افزوده بیشتری را تولید کند، اشتغال بالاتری را نیز خواهد داشت و معادن سنگ های قیمتی و نیمه قیمتی، سنگ آهن و کرومیت در این خوشه در اولویت بالای سرمایه گذاری قرار دارند.

واژه های کلیدی

فعالیت های معدنی، اولویت بندی، تاپسیس، موریس

مقدمه

امروزه در کشورهای منبع محور به هنگام طراحی و تدوین سیاست های کلان و برنامه های توسعه ای خود، به فرآوری منابع طبیعی به عنوان ابزاری مؤثر در جهت افزایش تولید و اشتغال و توسعه اقتصادی توجه خاصی می شود. چرا که در این نوع اقتصاد اگر توجهی به این موضوع نشود، ماده اولیه با قیمتی بسیار پایین صادر شده و سپس فرآورده های آن با چند برابر قیمت وارد می شوند. این چرخه نه تنها سودی نداشته، بلکه زیان آور بوده و اقتصاد کشور را فلج می کند. این در حالی است که با رعایت اصول اقتصاد مقاومتی، این مواد خام به محصولی با ارزش افزوده بالا تبدیل شده و ثروتی پایدار برای کشور به ارمغان خواهد آورد.

بر این اساس و با توجه به نامگذاری سال ۱۳۹۶ با عنوان «اقتصاد مقاومتی، تولید و اشتغال»، فرصتی فراهم شده تا بخش معدن به عنوان صنعتی که می تواند یکی از ابزارهای مهم تحقق اهداف اقتصاد مقاومتی تلقی شود و هم در فضای توجه همگانی به بخش های مولد اقتصاد، می تواند نگاه ها را به خودش جلب کرده و به رونق و توسعه اقتصادی منجر گردد؛ قلمداد گردد. چرا که با توجه به